

“La democràcia espanyola no ho és de debò”

El diumenge 12 de setembre, a Arenys de Munt, vàreu tornar a demanar la unitat dels independentistes. És factible?

—Diumenge feia un any que en Móra havia fet el primer plebiscit d'independència per a tot un poble, que va decidir de votar que sí que era necessària la separació.

—Allà vàreu dir que “és de primera necessitat que les associacions i partits formats amb la mateixa idea s'uneixin i s'integrin en una sola veu per formar un clamor universal”. Encara la veieu possible, aquesta unitat?

—Sí, sí, perquè és necessària.

—Abans de les eleccions es podrien unir Reagrupament i Solidaritat Catalana?

—Jo crec que sí, que és possible. Si no, tot se'n va a passeig. Ens hauríem d'esperar quatre anys més!

—Per què no s'ha pogut aconseguir, encara?

—De moment, perquè hi ha líders diferents que en volen tenir la representació. Però la idea, que és comuna, ha d'estar per sobre de tot. Si es fragmenten, es desfà la idea.

—Voleu dir que la unitat pot quedar blocada per l'ambició dels dos líders, Joan Carretero i Joan Laporta, d'aconseguir representació?

—Podrien tenir cadascú representació a diverses demarcacions. Hi ha mecanismes per a resoldre aquestes coses que es poden aprofitar. Però la cosa més lògica és que hi hagi una sola llista. Si es presenten a les eleccions, que no hi hagi dues llistes que diguin la mateixa cosa. Això és dividir el vot en dos.

—I la barrera del 5% per demarcació podria impedir que un —o tots— hi entraren.

—Això mateix. És natural que tinguin diferències entre ells, però penso que es podrà arreglar.

—En tot cas, només serà possible la unitat de Reagrupament i Solida-

El doctor Moisès Broggi, “de 102 anys i mig” (Barcelona, 1908), va ser un dels promotors del manifest 12 d'Abril en què es demanava la unitat de les forces polítiques nacionalistes per avançar cap a la independència de Catalunya. Té l'esperança que Reagrupament i Solidaritat presentaran una llista única a les eleccions del dia 28 de novembre.

ritat Catalana, però Esquerra Republicana i Convergència Democràtica de Catalunya, que també eren destinataris del manifest del 12 d'Abril en què vós demanàveu unitat, ja s'hi han mostrat contraris.

—Els polítics no hi són gaire favorables, perquè volen mantenir-se al seu lloc i anar fent. En Móra, d'Arenys de Munt, era l'alcalde d'un poble petit. Ell va tenir la idea de fer un plebiscit que ha tingut un èxit fantàstic, perquè s'ha fet a centenars de municipis del país. I a tot arreu han votat que sí. I després hi ha hagut una manifestació de més d'un milió de persones. Això no ho veien els polítics? És com si en Móra, l'alcalde d'Arenys, hagués cop-

sat l'esperit de Catalunya. Això és molt important. Perquè el país ja està tip de rebre insults. La relació de Catalunya dins Espanya no encaixa.

—Per quina raó?

—Les relacions sempre han anat igual: malament. Catalunya és un país explotat. Paguem molt més que no rebem. Això és una espoliació constant i a més ens insulten. Què més volen? En comptes de donar-nos les gràcies, ens insulten. Doncs adéu! Espanya és una rèmora per a Catalunya: és un obstacle per al desenvolupament.

—És una qüestió econòmica?

—No únicament. També és sentimental. Hi ha un factor sentimental. Som diferents. És com un matrimoni que no s'avenen. Des del segle XV! No parlem igual. Això vol dir que tampoc no pensem igual, no tenim la mateixa escala de valors. No lliguem. El fet més seriós és que ells tenen la força, però nosaltres tenim la raó, la justícia, i això ho hem de proclamar perquè tot el món ho vegi.

—L'arribada de la democràcia tampoc no ha equiparat l'una escala de valors i l'altra?

—Tot Europa, fins al segle XX, era feta d'estats-nació que incloïen nacions petites, com Espanya. L'imperi Otomà, que vostè...

—No he tingut el plaer de conèixer.

—Ni el deveu haver sentit anomenar...

—Sí, sí.

—L'imperi Otomà, l'imperi Austro-hongarès, i l'imperi Britànic, que havia estat el més important del món... Tot s'ha perdut, pràcticament al segle XX. Tot ho va deixar amicalment.

—Ara, dins del Regne Unit hi ha els processos d'independència d'Irlanda, Escòcia i Gal·les que l'acabaran de trencar.

—Les coses han canviat. El món necessita un organisme universal. Hi ha problemes tan grans que han de dependre d'un ens més global. Per això els elements que el formen han de tenir personalitat. No pot ser que un en domini un altre. Europa va construir la Unió Europea: ha fet la unió econòmica, però la unió política no es pot fer perquè encara hi ha Espanya que, com hi havia Iugoslàvia, té els mateixos problemes de nacions diverses dins seu. S'ha de donar llibertat a tothom. Les nacions

JORDI PLAY

més petites necessiten llibertat perquè els problemes locals s'han de resoldre localment. No pot ser que un problema d'aquí l'hagin de resoldre a Madrid. Les nacions-estat d'abans s'han de resignar i deixar anar els problemes locals, que han d'assumir les nacions, i perdre els problemes generals, que han de ser cosa de les supernacions: una Unió Europea o, si pot ser, de tot el món.

—Organismes internacionals que vetllin per quines coses?

—Per la pau, pel repartiment de la riquesa. I que s'enfrontin a un seguit de problemes que s'han d'entendre planetàriament. Ara, amb els mitjans de comunicació que hi ha, es pot fer. És diferent d'abans. Es poden harmonitzar les coses a tot arreu. Això costarà molt, però és necessari.

—Us deia abans que el manifest que vàreu signar vós, Heribert Barreira, Antoni Badia i Margarit i més el 12 d'abril demanava la unitat també de Convergència i Esquerra per aconseguir la independència. Vosaltres alerteu que “l'estancament en l'autonomisme [...] significaria per a la nació catalana l'acceptació fàcil d'una mort dolça”. No hi estan d'acord, CiU i Esquerra?

—Els partits polítics no ho copsen, això. Només capten l'interès propi. Això del manifest del 12 d'Abril ho dèiem perquè tenim una falsa autonomia, perquè en les coses bàsiques no tenim llibertat. Per exemple, en la qüestió econòmica: hi ha una espoliació que ens porta a la ruïna.

—I ara coincideix amb temps de crisi.

—Des del punt de vista econòmic, Espanya necessita Catalunya i, en canvi, Catalunya necessita apartar-se d'Espanya. En l'època de penúria que ve, Espanya encara necessitarà més Catalunya. Però som com una mena de colònia de la qual treu el suc, i, tot i això, no la tracta bé. No sé si ens menysprea, però, com a mínim, és poc amable.

—Tot plegat us recorda cap etapa històrica que hàgeu viscut?

—Ja ho crec. I tant. En acabar el segle XIX, Espanya tenia algunes colònies americanes encara, Cuba i Filipines. Les guerres de Cuba i Filipines li van representar una inversió molt gran i aquella despesa va revertir sobre

JORDI PLAY

Catalunya, que era l'únic lloc que feia diners. A Catalunya es va decidir de fer el tancament de caixes —no paguem a Espanya— i això va crear un rebombori espectacular. Tots els diaris espanyols criticaven Catalunya i, al final, van recórrer al seu últim mètode, la força, i tot l'exèrcit va venir cap aquí. De manera que els fabricants que no pagaven els impostos van haver de sucumbir. Però això va deixar un rastre. Després hi va haver el moviment de Solidaritat, que també era nombrós com ara, i a Madrid, entre una cosa i una altra, es van espantar i van concedir un mínim autogovern, que va ser la Mancomunitat, la unió de les Diputacions. En el temps que va durar la Mancomunitat, es van fer tantes coses a Catalunya...: la xarxa telefònica, els primers trens, l'Escola del Treball, moltes carreteres i tot un seguit de progressos que van fer que el nivell de Catalunya pugés d'una manera espectacular. En vista d'això, es va revoltar l'exèrcit i el general Primo de Rivera va eliminar la Mancomunitat.

Quan va arribar la República, es va donar una autonomia a Catalunya i les coses començaren a anar molt bé —l'autonomia universitària va ser fantàstica!—, però quan es va tractar de la qüestió econòmica —quan els catalans digueren: “Ens doneu moltes competències però els diners no arriben”— va venir la revolta d'en Franco. Ja veu com va, això.

Ara hi ha una democràcia, però no és una democràcia de debò. És una democràcia en què la majoria imposa els seus desigs, però la democràcia vol que es respectin els drets de les minories, també. Si no, no és una veritable democràcia.

—Hi ha qui defensa que l'encaix de Catalunya amb Espanya es pot resoldre amb el federalisme.

—Ja s'ha provat. Bé, s'ha provat l'autonomisme, però és una falsa autonomia, com li he dit. Per una part et donen competències —això que diu en Pujol del “peix al cove”—, però no donen els diners per a mantenir-les.

“A Esquerra no són independentistes. Només ho fan veure. Defensen l’*statu quo*”

Sempre és igual, perquè els diners els treuen d’aquí. Espanya necessita Catalunya, però Catalunya no necessita Espanya.

—Espanya apel·la a la solidaritat interterritorial.

—Sí, i ningú no sap on van a parar aquests diners. Ens hem de tractar de tu a tu, no que ens tractin com a un inferior.

—Vós sempre heu estat independentista?

—Sí. A casa meua sempre havien estat catalanistes. El meu pare era de la Lliga, d’en Cambó. En Cambó tenia la idea que s’havia de catalanitzar

Espanya, s’havia de modernitzar l’estat i donar autonomies a les regions, etcètera. Però la meua mare tenia un cosí que era en Batista i Roca, que era separatista. I a casa sempre discutien el meu pare i el cosí de la meua mare. Jo trobo que tenia raó en Batista i Roca.

—Però no havíeu assumit mai tan protagonisme polític com ara, a 102 anys.

—És veritat. No he estat mai polític.

—Per què, ara?

—Perquè la situació s’hi presta. El domini d’Espanya s’ha basat en la força, en la força militar: de Primo de Rivera, de Franco... Sempre la força. I com que ells tenien la força i nosaltres, no, sempre han guanyat. Però ara les coses han canviat: ara la guerra no la vol ningú, fa por a tothom. El poder de les armes és tan gran que ja no se sap on pot arribar. Ara tothom vol la pau. Les coses han canviat. Abans, fins i tot, la relació internacional més comuna era la guerra. Quan hi havia un conflicte, de seguida hi havia soroll de sabres. I així es van fer tots els estats-nació. Ara això s’ha fet més difícil i més perillós.

—Qui pren la iniciativa en l’ús de les armes queda deslegitimada?

—Això mateix. Tothom s’hi tira a sobre.

—Tornem a la política catalana preelectoral. Què us va passar amb Solidaritat Catalana? Aquesta coalició que lidera Joan Laporta va anunciar que vós ocuparíeu l’últim lloc de la llista i l’endemà mateix ho vàreu desmentir.

—Jo vaig ser dels primers d’associar-me a Reagrupament. Un dia va venir en Laporta, que té les mateixes idees que jo, i em va explicar les seves propostes, que vaig aprovar. Em va dir si em semblaria bé d’apuntar-me a la seva llista, però no sabia que era la llista electoral. Com que també estava associat a Reagrupament... Però quan vaig saber que era la llista electoral i que tots dos es presentaven separats, vaig protestar.

—Vau pensar que dèieu que sí a una associació, com era Reagrupament abans de crear un partit polític.

—Estic apuntat a moltes llistes d’aquestes. Una llista electoral és diferent.

—Continueu reclamant la unitat?

—Sí, perquè tots tenen la mateixa idea. El camí és la creació d’un partit únic per la independència que tindrà veu al Parlament de Catalunya i farà possible tot allò que estimuli aquest objectiu. Després haurien de fer una campanya internacional explicant els greuges que pateix Catalunya i les possibilitats que tenim si som independents.

—Totes dues formacions prometen, amb petites diferències, una declaració unilateral d’independència del Parlament. Sobre això, el líder de CiU, Artur Mas, diu que “la història de Catalunya és un transatlàntic” i un brusc cop de timó el podria fer “embarrancar” o “fer xocar contra les roques”. Què en penseu?

—Si continuem així, anem contra les roques. Això és segur. El cop de timó l’hem de fer.

—L’ex-president Pasqual Maragall ha dit que ara “toca Mas”.

—L’Artur Mas canviarà. No crec que accepti de seguir la mateixa ruta que fins ara. És una ruta sense esperança.

—El president d’Esquerra, Joan Puigcercós, ha escrit que “crear l’expectativa d’una imminent proclamació de la independència és, en el millor dels casos, confondre desig i realitat; i en el pitjor, és jugar frívolament amb les il·lusions de la gent”.

—No és veritat. A ells els convé mantenir l’estat actual per interès del partit. Volen mantenir-se al seu lloc i que tot continuï igual. Però si les coses no canvien, som en un pendent que ens porta a poc a poc cap al desastre.

—A Esquerra es qualifiquen d’independentistes.

—No ho són. Ho fan veure. Els interessa més anar defensant l’*statu quo*, l’estat actual, i mantenir-se al seu lloc.

—Qui votareu si no hi ha unitat: Reagrupament o Solidaritat?

—Un d’aquests, encara que sàpiga que fracassarà. La manifestació del dia 10 és molt demostrativa d’allò que vol l’esperit de Catalunya.

—I temeu que no es traduirà electoralment?

—Els partits polítics volen que tot continuï igual. Són immobilistes.

Alex Milian